

קורס מערכות בריאות מתקדמות
תכנית המ"א
סמסטר ב' תשע"ג 2013 יום ג'

מרצה: אתי סממה
E-mail: etti.samama@moh.health.gov.il

רקע:

החל מהעשורים האחרונים של האלף הקודם, גדלה בהתמדה ההוצאה הלאומית לבריאות, במרבית מדינות העולם המערבי. זאת בשיעור העולה על קצב הגידול של התוצר הלאומי במדינות אלה. הגורמים המשפיעים על הצרכים הגואים מורכבים ועליהם נמנים: הזדקנות האוכלוסייה, התרחבותה בחלק מהמדינות, טיפולים חדשניים באמצעות טכנולוגיות מורכבות ויקרות, התנהגות החולה כצרכן המצפה לקבל את הטיפול המיטבי והחדשני בכל מחיר, הרחבת הכיסוי הביטוחי והעלייה ברמת החיים - כל אלה יוצרים פער הולך וגדל בין היכולות הקליניות של מערכת הבריאות ובין האפשרות להבטיח מיצוי של יכולות אלה ואספקתן לכל.

המחסור התמידי במקורות מימון מצריך את מעורבות המדינה בקביעת סדר עדיפויות ובחיפוש דרכים ויוזמות לשיפור הארגון והניהול של מערכת הבריאות. לצד היבטים אלה חיונית גם התייחסות לממדים של יעילות, שוויון ואיכות שירותי הבריאות. ההחלטות ברמה הלאומית מחייבות גם התאמה להיבטים חברתיים, פוליטיים ואתיים.

לצורך הבנת מורכבות המערכת, הסוגיות והדילמות עימן היא מתמודדת, תתואר בקורס המסגרת התחקיתית שבה פועלים שירותי הבריאות בישראל, תוך עריכת השוואות בינלאומיות, יוצגו ויובהרו המושגים המקצועיים הרלוונטיים, תועלנה דוגמאות ויתורגל ניתוח מצבים מורכבים, סוגיות ודילמות שידגימו את הקושי בהתמודדות של מערכות בריאות בעולם המודרני בכלל ובהוויה הישראלית בפרט.

מטרות ספציפיות:

1. להכיר את המסגרת התחקיתית בתחום הבריאות בישראל: חוק ביטוח בריאות ממלכתי, חוק זכויות החולה, חוק ההסדרים, חוק ההתייעלות הכלכלית, ולצורך ניתוח סוגיות: חוק אישור הסכמים לנשיאת עוברים, חוק תרומת ביציות.
2. להקנות כלים ולקדם את כישורי ההבנה והניתוח של סוגיות ודילמות בתחום מדיניות בריאות.
3. להיחשף למגוון נושאים בתחום חוקי בריאות, מדיניות הבריאות, זכויות הפרט ומיצוין תוך הכרת וסקירת הספרות המדעית בתחום ושילוב חומר תיאורטי בניתוח ובתהליך הדיון.
4. להתנסות בתהליך ניתוח סוגיות מתחום מדיניות הבריאות, בישראל, תוך עריכת השוואה בין לאומית.
5. להכיר וליישם את הידע הנרכש ולהוות "שגריר" לצורך הובלת שינוי וקידום מדיניות ולצורך מתן מידע בדבר מיצוי זכויות למטופלים.

נושאי הקורס:

1. הכרת מערכת הבריאות בישראל, טרם ואחרי חקיקת חוק ביטוח בריאות ממלכתי: היבטים חוקיים, כלכליים, חברתיים וארגוניים.

2. הכרת מערכות בריאות מקבילות בעולם והשוואתן למערכת הישראלית
3. הסייעוד בישראל- התווית מדיניות בסייעוד ופיתוח מקצוע הסייעוד כחלק אינטגרלי ממערכת הבריאות- רקע היסטורי, מציאות ואתגרים.
4. ניהול טכנולוגיות רפואיות במערכת הבריאות בישראל: תהליכי הערכה, בחינת יעילות, תועלת, כדאיות כלכלית ואיכות שירותי הבריאות
5. תהליך עדכון סל שירותי הבריאות בישראל: קווים מנחים לקבלת החלטות, שימוש בהערכה כלכלית ככלי תומך בהחלטות והצגת טכנולוגיות לניתוח, תרגול והדגמה.
6. אי שוויון ואי צדק בשירותי הבריאות ובמצב הבריאות: תוך ניתוח השפעות המעמד הסוציו-אקונומי ואזור המגורים על הבריאות: ניתוח סוגיית "השתתפות עצמית" ברכישת שירותי בריאות
7. ביטוחי בריאות משלימים ופרטיים: הכרת התוכניות והשלכותיהן תוך התמודדות בין השאר גם עם השאלות לדוגמא: האם יש לאפשר מתן תרופות מאריכות ומצילות חיים בביטוחים המשלימים, האם לאפשר שר"פ בשרות הציבורי.
8. סוגיה לניתוח: טיפולי פיריון – מדיניות, חקיקה ויישום בישראל: היבטים פוליטיים, חברתיים, רפואיים, אתיים וכלכליים.
9. סוגיה לניתוח: מחלות "יתום" - ההתמודדות עם מימון הטיפול בחולים במחלות נדירות: היבטים כלכליים, חברתיים ואתיים.
10. סוגיה לניתוח: שירותי בריאות הנפש והרפורמה בבריאות הנפש- תהליכים מדיניים, חברתיים ורפואיים.
11. האמצעים המאפשרים מיצוי זכויות הבריאות ע"י מבוטחים במסגרת החוק (באמצעות נציבות הקבילות) ובאמצעות ארגונים ללא מטרת רווח (תפקיד המגזר השלישי)- מקומה של האחות כמייצגת את החולה וההיבט הסייעודי.

דרכי למידה

הקורס יועבר באמצעות הרצאות ותרגול ניתוח סוגיות ודילמות בכתה.

חובות הקורס:

- השתתפות פעילה בשיעורים – הגשת תרגיל שיבוצע בכיתה – 10% מהציון (נוכחות חובה)
- עמידה בבחינת הסיום- 90% מהציון

מקורות קריאה יינתנו במהלך הקורס.